

Leonardo da Vinci oli SeAMKilainen

21.12.2023

Nykykielessä on ilmaisu annoskateus. Urbaani sanakirja selittää sen tarkoittavan tunnetta siitä, että on valinnut ravintolassa väärän ruoka-annoksen: ”Nyt iski annoskateus. Ku mä näin, mitä Eki ja Helena oli saanu, niin teki mieli kysyy et vieläks vois vaihtaa”. Annoskateus-sana on levinnyt muuhunkin kielenkäyttöön. Onko kateutta jo niin paljon, että tarvitsemme sille lisää kuvailevia sanoja?

Kateudesta

Johan Holmas tulee filosofian pohdinnoissaan siihen tulokseen, että kateus on luonnollinen reaktio eriarvoisessa maailmassa, jossa toinen on parempi toistaan. Lisäksi hän nostaa esille J. Rawlisin mietinnön, että jos kateuden ehdot poistuisivat, lähtisivät sen kanssa myös kateuden kääntöpuolet: ”mustasukkainen oman aseman varjelu, toisen etuun kohdistuva penseys sekä pahansuopuus”. Kateus, itsepetos, oman aseman varjelu, penseys, pahansuopuus. Emmekö parempaan pysty. Missä on tyytyväisyys, kohtuus ja kiitollisuus. Kateus on luonnollinen reaktio eriarvoisessa maailmassa, ja hyvässä tapauksessa se voi olla liikkeellepaneva voima tavoitella parempaa. Sen kotouttamista ja kotiutumista lienee kuitenkin syytä varoa.

Esitän seuraavaksi kolme kohtaa avuksemme kateuden karistamiseen. Holmas kertoo niistä ensimmäisen. Hän muistuttaa meitä tavasta tulla toimeen alkuperäisen kateuden kuolemansynnin kanssa. Siitä rangaistiin paavi Gregorius Suuren aikana 500−luvulla upottamisella jääkylmään veteen. Kyllä siinä kateus lähti. Toinen keino päästä eroon kateudesta kerrotaan suomalaisessa ihmesadussa. Siinä kateelliset ja pahansuovat sisarpuolet muuttuvat sadun päätteeksi nokkospelloksi. Ei ollenkaan huono juonikuvio, jäipä heistä sentään iloa perhosille. Avantoa tai nokkospeltoa laadukkaampi keino, se kolmas, liittyy toiseuteen. Holmas muistuttaa meitä, että kateudessa puuttuu ”toisentunto”, ja siksi se on pääsääntöisesti kiittämätöntä. Kateuden taivuttamiseen tarvitsemme ymmärrystä siitä, että emme ole täällä itseksemme vaan yhteydessä toisiimme.

Tarvitsemme ”itsemyötätunnon” rinnalle ”toisentuntoa” ja ”epäkunnioittavuuden” rinnalle ”kunnioitusta”. Meidän toivomme on se, että elämä toteutuu aina suhteessa toiseen.

Rohkeasti siiville

Näin matkallani Italiassa sen kukkulan, jolta Leonardo da Vincin sanotaan tehneen lentohärveliharjoituksiaan joskus 1500-luvun alussa. Taisi Leonardon ystävä siinä rytäkässä murtaa jalkansa (aina kannattaa miettiä, mihin lupautuu vapaaehtoiseksi). Sypressien sekaan meni se lento. Menemättä sen tarkemmin historian faktoihin, niin oli puhuttelevaa paikan päällä kuvitella sitä näkyä: into ja yritys, nousu ja romahdus. Ihminen voi yrittää kopioida linnun lentoa, mutta lentäminen omin voimin ei ole mahdollista. Ainakaan en kovin korkealta lähtisi kokeilemaan (että mieluummin pyydän sen työkaverin vapaaehtoiseksi). Vincin kylän mies oli kuitenkin selkeästi SeAMKilainen: hänellä oli rohkeutta, yrittäjyyttä ja kokeilukulttuuria. Ajattelen, että myös ne ovat vastalääkettä kateudelle.

Vaikka me ihmiset olemme siivettömiä, niin pystymme kuitenkin ajatuksen lentoon. Vaikka yrittäessä voi mennä välillä päin sypressiä, siitä ei kannata tehdä johtopäätöstä, että pitäisi tyytyä maankylmän kahleisiin. Kun huolehdimme omasta ja toistemme kiitoradoista ja lentotilasta, niin ties minne vielä liidämme. Ajattelen tässä kohtaa erityisesti opiskelijoita, heidän jaksamistaan ja tulevaisuuden näkymiään.

Osallisuuden asenne

Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointi tutkimuksessa (KOTT) vuodelta 2021 on väliotsikko: *Koettu hyvinvointi ja opinnot*. Otsikon alle on jaoteltuna neljä alaotsikkoa: *opiskelukyky, osallisuus, kiusaamiskokemukset ja oppimisvaikeudet*. Itseäni puhuttelee erityisesti osallisuuden kokemuksen tulos. Ammattikorkeakouluopiskelijoista hieman yli 30 % ei koe kuuluvansa mihinkään opiskeluun liittyvään ryhmään. Lisäksi itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus on vähän yli 20 %.

Me SeAMKissa pyrimme huolehtimaan opiskelijoiden osallisuudesta ja kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista. Tavoitteena on tarjota opiskelijoille apua ja tukea ennaltaehkäisevästi, sekä saada heidät kiinnostumaan oman hyvinvoinnin huolehtimisesta. SeAMKissa on ammatillisten erityisopettajien, korkeakoulupastorin ja opintopsykologin muodostama hyvinvointitiimi, jota luotsaa opetuksen kehittämispäällikkö. On tärkeää, että opiskeluhyvinvointi on tällä tavoin suunnitellusti SeAMKin rakenteissa. Mutta on keskeistä, että se on myös asenteissa. Opiskeluhyvinvointi on koko henkilökunnan yhteinen asia. Me jokainen voimme vaalia opiskelijoiden kiitorataa ja lentotilaa kuuntelemalla, kohtaamalla ja ohjaamalla. Me jokainen voimme vahvistaa osallisuuden kokemusta ja tehdä tilaa tyytyväisyydelle, kohtuudelle ja kiitollisuudelle.

Anne-Mari Maunumaa
Opintopsykologi
SeAMK

Lähteet:

Heydenreich, L.H. (3.12.2023). *Leonardo da Vinci : Italian artist, engineer, and scientist*. Haettu 20.12.2023.

https://www.britannica.com/biography/Leonardo-da-Vinci/Second-Florentine-period-1500-08

Pesonen, H. (11.11.2021). *Leonardo da Vinciä ihaillaan humanistina, mutta renessanssinerolla oli pimeä puoli: suunnitteli mahdollisimman julmia sotakoneita*. Haettu 20.12.2023. https://www.hs.fi/tiede/art-2000008198024.html

Holmas, J.K. (2011). *Kateuden luonne ja erityispiirteet filosofisessa pohdinnassa* [pro gradu -työ, Helsingin yliopisto]. Helda. http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201703271706

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2021). *Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus KOTT*. Terveytemme. https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/korkeakouluopiskelijoiden-terveys-ja-hyvinvointitutkimus-kott-

Urbaani sanakirja. https:// urbaanisanakirja.com/word/annoskateus/